

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 262/2026-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesta Dolný Kubín**, Hviezdoslavovo námestie 1651/2, Dolný Kubín, zastúpeného ALTER IURIS, s.r.o., Tolstého 9, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Námestovo č. k. DK-6C/11/2023-344 z 23. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Proti sťažovateľovi ako žalovanému viedol súdne konanie [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) na podklade žaloby z 8. februára 2023 o zaplatenie 1 359,60 eur s prísl. Žalobcovi mala vzniknúť škoda na zdraví, keď sa pošmykol na neupravenej cestnej komunikácii (neodhrabaný sneh a ľad), v dôsledku čoho sa mu odlomila časť lopatkovej kosti. Liečba trvala približne dva mesiace. Následne sa žalobcovi stal druhý úraz, a to na rovnakej cestnej komunikácii, kde si narazil žalobca rovnaké plece a zápästie na pravej ruke. Na podklade sťažovateľom vznesenej námietky premlčania vzal žalobca podaním z 5. augusta 2024 žalobu v celom rozsahu späť.

3. Dňa 27. novembra 2024 okresný súd uznesením vo výroku I rozhodol o zastavení konania a výrokom II priznal sťažovateľovi a intervenientovi na strane sťažovateľa nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Uznesením zo 17. februára 2025 vyšší súdny úradník rozhodol tak, že žalobca je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania 1 493,12 eur pozostávajúcu z náhrady trov spojených so znaleckým dokazovaním v sume 247,76 eur, odmeny advokáta a režijného paušálu spolu v sume 589,65 eur, náhrady za stratu času v sume 292,18 eur, náhrady cestovných výdavkov v sume 187,28 eur a 20 % DPH v sume 213,82 eur.

5. Uznesením z 18. februára 2025 uložil súd žalobcovi povinnosť zaplatiť intervenientovi na strane sťažovateľa ako žalovaného náhradu trov konania vo výške 420,66 eur.

6. Na základe podanej sťažnosti okresný súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 1 108,44 eur a sťažnosť žalobcu proti uzneseniu z 18. februára 2025 zamietol. Žalobca v podanej sťažnosti namietal samotnú skutočnosť, že sa sťažovateľ, ktorý disponuje vlastným právnym oddelením, nechal právne zastúpiť, a to advokátskou kanceláriou vzdialenou stovky kilometrov. Priznané cestovné náhrady a náhradu za stratu času považoval preto za nehospodárne. Rovnako namietal neúčelnosť niektorých podaní.

7. Súd v napadnutom uznesení zdôraznil, že akceptuje závery právnej praxe, podľa ktorých okolnosť, že sťažovateľ ako subjekt miestnej samosprávy má vytvorený osobitný právny odbor, nevylučuje, aby sa dal zastúpiť advokátom. Rovnako sa stotožnil s názorom, že každý má právo na poskytnutie právnych služieb a môže o tieto požiadať ktoréhokoľvek advokáta. Požiadavke spravodlivosti obce/mesta o svojich občanov a o svoj majetok podľa súdu zodpovedá taký postup obce/mesta, ktorá si zvolí za splnomocneného zástupcu v súdnom spore vedenom proti svojmu občanovi takého advokáta, pri ktorom dosiahne adekvátnu právnu pomoc pri čo najefektívnejšom vynaložení finančných prostriedkov. Náklady na právne zastúpenie sa totiž môžu líšiť aj v závislosti od vzdialenosti medzi sídlom advokáta a sídlami súdov, v ktorých zastupuje svojho klienta. Okresný súd poukázal na to, že sťažovateľ je spravidla účastníkom súdnych konaní, ktoré sú vedené na okresnom súde, keďže je všeobecným súdom fyzických osôb prihlásených na trvalý pobyt v meste Dolný Kubín. Vo veci išlo o klasický súkromnoprávny spor (teda nie špecializovanú právnu agendu). Požiadavke účelne vynaložených trov konania nezodpovedajú priznané trovy právneho zastúpenia, keď uplatnená odmena a režijný paušál s DPH predstavujú spolu 707,52 eur a náhrada za stratu času spolu s cestovným 537,84 eur. Sumu náhrady straty času a cestovného preto určil tak, ako by bolo sídlo právneho zástupcu maximálne v Žiline (v sídle dotknutého kraja).

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ sa nestotožňuje s právnymi závermi okresného súdu, považuje ich za arbitrárne v časti nepriznania náhrady cestovných výdavkov a náhrady za stratu času v plnej výške. Rozhodnutie podľa jeho názoru nie je primerane odôvodnené individuálnymi okolnosťami danej veci a opiera sa výlučne o paušálnu úvahu o geografickej vzdialenosti sídla právneho zástupcu sťažovateľa, čo je v priamom rozpore s ustálenou súdnou praxou. Takýto prístup považuje za demotivujúci a narušajúci princíp rovnosti zbraní. Tvrdí, že sťažovateľ má ústavné právo na právnu pomoc v konaní, je oprávnený zvoliť si advokáta na zastupovanie slobodne – teda bez ohľadu na sídlo súdu, ktorý bude vec prejednávať a rozhodovať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Sťažovateľ v podstatnom namieta nesprávnosť právneho záveru okresného súdu, podľa ktorého trovy sťažovateľa vynaložené na jeho právne zastúpenie, konkrétne trovy predstavujúce cestovné a náhradu za stratu času, nemožno považovať za účelne vynaložené vzhľadom na okolnosti prípadu a skutočnosť, že sťažovateľ si zvolil advokáta z opačného konca republiky.

10. Ústavný súd sa k posudzovaniu rozhodnutí o trovách konania stavia rezervovane a k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, II. ÚS 363/2025, III. ÚS 168/2026). Tento prístup vychádza z toho, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich trovy konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepriateho formalizmu), a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o trovách konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (napr. II. ÚS 837/2015).

11. V predmetnom prípade išlo o klasický súkromnoprávny spor o náhradu škody, ktorý sa nevyznačoval mimoriadnou skutkovou či právnou zložitou (a napokon bol skončený bez meritórneho prieskumu z dôvodu späťvzatia žaloby pre premlčanie nároku). Okolnosti sporu nenasvedčujú záveru, že išlo o mimoriadne komplikovaný a právne náročný spor, ktorý by si u sťažovateľa vyžadoval zúženie okruhu do úvahy prichádzajúcich advokátov v miere opodstatňujúcej voľbu právneho zástupcu z úplne opačného konca republiky. Výška sťažovateľom vyčísleného cestovného (187,28 eur) a náhrady za stratu času (292,18 eur) ako zložiek trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s účasťou na pojednávaní, mala významný vplyv na celkovú výšku trov konania v dôsledku voľby advokáta zo vzdialenej časti republiky (sídlo advokáta Bratislava, sídlo všeobecného súdu Dolný Kubín).

12. Okresný súd v napadnutom uznesení nepoprel právo sťažovateľa na slobodnú voľbu advokáta, avšak v kontexte individuálnych okolností danej veci, ktoré dôkladne popísal (vzdialenosť sídla advokáta od sídla konajúceho súdu, povaha a predmet sporu), výšku náhrady za stratu času a cestovného vyhodnotil ako neopodstatnenú, t. j. v tejto časti trovy nepovažoval ako účelne vynaložené. Pri svojich úvahách poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 49/2024, v ktorom ústavný súd konštatoval, že možnosť zvoliť si akéhokoľvek advokáta automaticky neznamená, že v prípade úspechu v spore bude strane nevyhnutne priznaná náhrada všetkých trov právneho zastúpenia, ktoré strana vynaložila, keďže v zmysle zákona (Civilného sporového poriadku) sa nahrádzajú iba tie trovy, ktoré boli v konaní vynaložené účelne.

13. Z predmetného nálezu tiež vyplýva, že pri vyhodnocovaní účelnosti trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času je potrebné v kontexte výberu právneho zástupcu strany (ktorej vznikol nárok na náhradu trov konania) so sídlom značne vzdialeným od sídla všeobecného súdu zohľadniť predmet, charakter sporu, právne otázky týkajúce sa veci samej, ktoré bolo nutné v spore zodpovedať, a to tak, aby priznaná výška náhrady trov konania

v konečnom dôsledku nenadobudla podobu neprimeranej sankcie neúspešnej sporovej strany za iniciovanie sporu, snahu o ochranu svojich práv.

14. Tieto závery pritom ústavný súd aproboval aj v neskoršom rozhodnutí – v náleze sp. zn. II. ÚS 363/2025, v ktorom uviedol: *«Pokiaľ relevantné okolnosti prípadu (mimoriadna komplikovanosť a právna náročnosť sporu) nevyžadujú zúženie okruhu do úvahy prichádzajúcich advokátov v miere opodstatňujúcej voľbu právneho zástupcu „z opaného konca republiky“, priznanie cestovného a náhrady za stratu času vo výške bližiacej sa odmene za úkony právnej služby presahuje úcelnosť v zmysle § 251 Civilného sporového poriadku a môže v konečnom dôsledku nadobudnúť podobu neprimeranej sankcie za iniciovanie sporu, čím dôjde k porušeniu princípu spravodlivosti.»*

15. Ústavný súd konštatuje, že prístup okresného súdu, ktorý veľmi dôsledne a logicky odôvodnil priznanie iba čiastočnej náhrady cestovných výdavkov a náhrady za stratu času, sa nevymyká požiadavkám kladeným na rozhodovanie o náhrade trov konania (aj s poukazom na už citované rozhodnutia). V prípade sťažovateľa sa nedopustil takého extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania, ktoré by predstavovalo porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie, a tým by vec posunulo do ústavnoprávnej roviny. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je preto zjavne neopodstatnená a musela byť ako taká odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2026

Peter Molnár
predseda senátu